

УДК 338.48:339.9

T-33

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 21.12.2023 р. (протокол № 4).

T-33 Теоретико-прикладні проблеми розвитку індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 29 листоп. 2023 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 113 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теоретико-прикладні проблеми розвитку індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі» (29.11.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); канд. ек. наук, доц. **Тетяна ТЕСЛЕНКО** (заст. голови); **Андрій МІРОШНИК** (секретар); канд. юр. наук **Сергій ДУБОВ**; док. ек. наук, проф. **Ігор САЗОНЕЦЬ**; док. ек. наук, проф. **Володимир ДЖИНДЖОЯН**; док. ек. наук, проф. **Ольга САЗОНЕЦЬ**; канд. юр. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА**.

© ВВПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

запобігання витоку, з дотриманням положень законодавства у сфері захисту персональних даних.

На підставі зазначених вище положень законодавства України кожний суб'єкт надання туристичних послуг або туристичного продукту повинен дотримуватися мінімальних стандартів політики конфіденційності та захисту персональних даних, з урахуванням існування та специфіки/способу ведення власної бази персональних даних клієнтів, отримання згоди суб'єкта персональних даних на їх обробку та зберігання, за можливості вживати заходів щодо знеособлення персональних даних тощо. Зазначені аспекти регулювання туристичної діяльності є не лише актуальними, а й значними за обсягом свого висвітлення, відповідно не можуть бути розглянуті у межах однієї наукової публікації чи тез виступу на конференції.

Підбиваючи підсумки слід окремо наголосити, що всі зазначені вище питання потребують свого окремого висвітлення під час подальших наукових досліджень, зокрема за напрямом державної політики та засад державного регулювання в галузі туризму та захисту персональних даних; джерел нормативно-правового регулювання персональних даних; обов'язків суб'єктів надання туристичних послуг, щодо захисту персональних даних споживачів туристичних послуг; захисту персональних даних споживачів туристичних послуг, як складової безпеки галузі туризму; організаційно-правових вимог щодо захисту персональних даних споживачів туристичних послуг, тощо.

Степанченко Вадим Володимирович

здобувач вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Байдак Леонід Андрійович

кандидат історичних наук,

доцент кафедри туристичного та

готельно-ресторанного бізнесу

Дніпровського гуманітарного університету

ДО ПИТАННЯ ПРО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «РЕКРЕАЦІЯ»

Туризм - важлива складова економіки; наповнювач державного та регіональних бюджетів, джерело створення нових робочих місць. У світовій індустрії туризму щорічно обертаються багатомільярдні грошові активи. Для правового забезпечення функціонування туристичної галузі, в Україні, розроблена достатня законодавча база, в першу чергу, це Закон України «Про туризм» (1995 р.) [1]. У ст. 1 цього Закону, наводяться юридичні визначення базових термінів туристичної діяльності:

- **туризм** - тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає;
- **турист** - особа, яка здійснює подорож по Україні або до іншої країни з не забороненою законом країни перебування метою на термін від 24 годин до одного року без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін;
- **туристичний продукт** - попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше ніж дві такі послуги, що реалізується або пропонується для реалізації за визначеною ціною, до складу якого входять послуги перевезення, послуги розміщення та інші туристичні послуги, не пов'язані з перевезенням і розміщенням (послуги з організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо).

Але туризм це лише, одна, з форм, більш широкого поняття «рекреація». Етимологічно слово «рекреація» походить від лат. recreatio –відновлення, відпочинок. Тобто, рекреація це відновлення чи відтворення фізичних та духовних сил людини, витрачених в процесі життєдіяльності; вона включає різноманітні види діяльності у вільний час, що спрямовані на відновлення сил і задоволення широкого кола особистих і соціальних потреб та запитів людей.

Крім туризму, до форм рекреації, також, належать лікування та відпочинок, які формують наступну ієрархічну структуру:

- 1 рівень - «Відпочинок»: відновлення фізичних та духовних сил людини, витрачених в процесі життєдіяльності, **за місцем її постійного проживання**;
- 2 рівень - «Туризм»: відновлення фізичних та духовних сил людини, **за межами місця постійного проживання** (в інших регіонах держави або в інших державах);
- 3 рівень - «Лікування»: відновлення фізичних та духовних сил людини, шляхом проходження комплексу **лікувально-оздоровчих заходів** (за місцем проживання особи або поза межами її постійного проживання).

Таким чином, «рекреація», як поняття більш високого рівня, є базовим, для усієї «відпочинкової» сфери економіки. При цьому, якщо для туризму, як однієї з форм рекреації, термінологічна база розроблена, то для самої рекреації, такої бази, поки що, не існує. На це звернув увагу В. Гетьман у своїй публікації «Рекреація чи сфера розваг?» [2]. **Він зазначає:** «Юридично оформленого визначення цього поняття і пов'язаних із ним похідних термінів досі немає. Тому воно трактується на різний лад, як кому заманеться. Навіть у законодавчих і нормативно-правових актах поняття «рекреація» містить неоднаковий зміст і значення. Складається враження, що і чиновники, і просто фахівці не розуміють справжньої семантики та етимології цього слова, утилізуючи його до такого аморфного поняття як відпочинок». Автор наводить приклади з нормативних актів, у яких трактування поняття «рекреація» не надається, а сам термін використовується для визначення інших понять.

Тому, це стало темою нашого дослідження, під час якого, було проаналізовано головні нормативні акти України, на предмет виявлення чітких та однозначних трактувань терміну «рекреація». У результаті проведеного аналізу, таких трактувань, виявлено, не було. Лише, у Наказі Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 330 «Про затвердження положень про рекреаційну діяльність у межах території та об'єктів природно-заповідного фонду країни», від 22.06.2009 [3], було виявлено наступне визначення рекреації: «Рекреація - відновлення за межами постійного місця проживання у визначених згідно із законодавством місцях природно-заповідних територій та об'єктів розумових, духовних і фізичних сил людини, що здійснюється шляхом загальнооздоровчого, культурно-пізнавального відпочинку, туризму, оздоровлення, любительського та спортивного рибальства, полювання тощо». Але, з наведеним формулюванням погодитися не можна, так як у ньому вказується, що відновлення відбувається за межами постійного місця проживання, тобто, рекреація у місцях постійного проживання, під це визначення не підпадає і рекреацією не вважається. А у Наказі Мін. охорони навколишнього природного середовища України №256, від 26.07.2022 [4], яким було призупинено дію вищезначеного наказу, поняття «рекреація», взагалі відсутнє.

Аналіз інших нормативних документів показав, що поняття «рекреація» у законодавчих актах України використовується досить часто, але визначень цього терміну, не наводиться. Наприклад, у ст. 63 ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища України» [5] надається визначення рекреаційних зон:

«Рекреаційними зонами є ділянки суші і водного простору, призначені для організованого масового відпочинку населення і туризму». У ст. 33, 38, 54, 60 цього ж закону [5], поняття рекреація використовується, без надання йому визначення.

У Земельному кодексі України [6] (ст. 50, 51) є такі поняття як: визначення, склад, використання земель рекреаційного призначення та ін. Так, у ст. 50 Земельного кодексу України «Визначення земель рекреаційного призначення» говориться: «До земель рекреаційного призначення належать землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів».

Поняття «рекреація» є, також, у ЗУ «Про курорти» [6] (ст. 1 та ст. 36), але, тільки у контексті визначення поняття «курорт».

Виходячи з вищенаведеного, можна зробити попередній висновок, що юридично оформленого трактування поняття «рекреація», поки що, не існує; у діючих законодавчих та нормативно-правових актах України, воно містить неоднаковий зміст і трактується на різний лад. Тому, вважаємо за потрібне, привернути увагу до цієї прогалини у термінології та закликати фахівців, до зосередження зусиль, у вирішенні цього питання.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про туризм» редакція від 01.04.2023 - ст. 1 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. В. Гетьман «Рекреація чи сфера розваг?» «Голос України», 5. 04. 2018, URL: <http://www.golos.com.ua/article/301591>
3. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 22.06.2009 №330 «Про затвердження положень про рекреаційну діяльність у межах території та об'єктів природно-заповідного фонду країни» - П. 1.1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09#Text>
4. Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 26.07.2022 №256 «Положення про рекреаційну діяльність у межах території та об'єктів природно-заповідного фонду країни». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1043-22#Text>
5. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
6. Земельний Кодекс України, редакція від 17.09.2023.
7. Закон України «Про курорти» - ст. 1, 36 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>